

LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Nr 118
OKT 2009

UTGIVEN AV: SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN I SAMARBETE MED:

DANSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN | FORSKARE OCH INGENJÖRER MOT KÄRNVAPEN | SVENSKA TANDLÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Belönad för ”Budkavlen”

Inger Holmlund fick den 6 augusti vid en ceremoni i Storkyrkan SLMK:s utmärkelse för betydande insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld.

Hiroshimadagen 2009

Vad säger USA:s nye försvarsminister Robert Gates om missilförsvaret?
Läs Claes Andreassons artikel *Missilförsvaret på ny kurs* på sid 6.

SUMMARY IN ENGLISH

The Hiroshima day is the main theme of this number of LMK. In her leading article, deputy chairperson Frida Sundberg states that on August 6 our minds should dwell not only on the past or the present but also and first of all on the future. There is a road forwards and there are goals to attain. The road is nuclear disarmament and the goal is a world without nuclear weapons. This year's Hiroshima day was commemorated in many cities around the world. In this number you can read about ceremonies in Gothenburg, Stockholm, and Uppsala but of course first of all about the ceremony in Hiroshima with Mayor Tadatashi Akiba as one of the speakers.

However, history is important if we are to understand how to go about to achieve our future goals. And the history of

IPPNW is intimately connected to the life and work of Bernard Lown. Together with his Soviet colleague cardiologist Evgenij Chazov he founded the physicians' movement against nukes. Lown has written a book about his life with IPPNW. The book is interesting and full of intriguing facts, according to Gunnar Westberg in a review of it.

To tread the road towards nuclear abolition means to attend to a number of means that must be used. One is to establish nuclear-weapon-free zones (NWFZs). Jan Prawitz, with long experience in disarmament negotiations, recently visited a conference on the need for an arctic NWFZ. The Arctic is a region where many nations have adjoining frontiers and interests and the task is not an easy one. Certainly, if success is

reached, we have reason to admire the attainment!

In the 1950s, Sweden had nuclear ambitions, a fact blissfully forgotten by many. However, we should realize that the decision to abstain from nukes came only after years of struggle. The resistance against the plans to develop a Swedish atomic bomb was led by two influential women in the Social democratic government: Inga Thorsson and Ulla Lindström. The latter was born in September 1909; SLMK supporter Thorild Dahlgren has sent us a reminder of her hundredth anniversary, drawing our attention to the important role of strong women in the peace movement.

Jan Larsson, Ulf König

DLMK/SLMK – presentation

Läkare mot kärnvapen är en kvartals-tidskrift som ges ut av föreningen **Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK)** och **Danske læger mod kernevåben (DLMK)**. SLMK har ca 3000 läkare, medicinstudenter och stödpersoner som medlemmar; DLMKs medlemsantal är ca 350. Föreningarna är de svenska och danska grenarna av **International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)** med ca 150 000 läkare i ca 50 länder som medlemmar. SLMK, DLMK och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om kärnvapnens medicinska effekter. IPPNW har huvudkontor i Boston och leds av två ordföranden ("co-presidents").

Författaranvisningar

Redaktionen välkomnar manuskript som behandlar SLMKs/DLMKs arbetsområde. Bidragen tas helst emot via e-post, som bifogat Worddokument. Det går även bra att skicka texten på diskett/cd. Bifoga gärna foton, allra helst digitala bilder med hög upplösning. Papperskopior går också bra. Fäst inga gem på fotona och skriv inget på dem, ej heller på baksidan – sätt istället en nummeretikett på baksidan och bifoga bildtext separat. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och korta bidragen. Tiden från manusstopp till post-distribution har kortats till en månad för att tidningens innehåll ska bli färskare. Detta kräver att **tidpunkten för manusstopp iaktas strikt.**

Från redaktörerna:

Omslagsbilden visar **Inger Holmlund från Kvinnor för Fred**, mottagare av SLMK:s pris för förtjänstfulla insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld. Utmärkelsen delades ut för första gången i samband med ceremonin i Storkyrkan i Stockholm på Hiroshimadagen den 6 augusti. Inger är initiativtagare till projektet *Budkavlen för en kärnvapenfri värld*, som går genom Sveriges alla 290 kommuner sedan 15 november 2008.

Omslagsfoto: Thomas Silfverberg

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN
Informationsblad nr 118, okt 2009
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 5 000 ex

Ansvarig utgivare: Jan Larsson | Linnég. 2 H, 753 32 | UPPSALA
Tel 018-14 62 12 | E-post: jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr: Jan Larsson och Ulf König

Tryckeri: AM-tryck & reklam i Hässleholm | 0451-38 49 50

Grafisk red. & formgivning: AM-tryck & reklam i Hässleholm | 0451-38 49 50

Manusstopp för nästa nr (119): 1 december, 2009

Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Perstorp, adr se sid 3. Tryckt på miljögodkänt papper.

Utgivningsplan

Nr	Manusstopp	Distribution
119	1/12 -09	januari
120	1/2 -10	mars
121	1/5 -10	juni
122	1/9 -10	oktober

AKTUELLA SLMK-ADRESSER M.M.

SLMKs ordförande
Jan Larsson Linnégatan 2H, 753 32 Uppsala,
Tel 018-14 62 12, Mobiltel 0730-722 588
E-post: jan.larsson@slmk.org

Kanslichef
Klas Lundius Håkantorpsmölle, 284 91 Perstorp
Tel: 0435-351 58
Mobiltel: 070-520 83 58
E-post: klas.lundius@slmk.org

Informationsansvarig
Josefin Lind Norrtullsgatan 45113 45 Stockholm
Tel: 08 – 400 20 483
Mobiltel: 0760 – 24 51 58
E-post: josefin.lind@slmk.org

Medlemsreg o bokföring
Margareta Gustafsson
Tel: 0435-351 58
E-post: margareta.gustafsson@slmk.org

Kansli för Stockholmsregionen
Annika Rådberg | Svenska Läkarförbundet
(Villagatan 5), Box 5610, 114 86 Stockholm
Tel: 08-790 33 05
E-post: annika.radberg@slf.se

Läkarfonden för Förebyggande av Kärnvapenkrig
Plusgiro: 90 10 90 – 1
Bankgiro: 901 – 0901

Medlemsavgift 2009:
290 kr resp 100 kr (stud), sätts in på:
pg 90 10 90 – 1 eller
bg 901 – 0901
Prenumeration på "Läkare mot kärnvapen" ingår.

SLMKs hemsida:
www.slmk.org

IPPNW:s hemsida:
www.ippnw.org

* * *

Landsnummer – telefon:
Sverige: 0046 -
Danmark: 0045 -

AKTUELLA
DLMK-ADRESSER:
Se sid 22

INNEHÅLL NR 118

Ledare Hiroshimadagen 2009 <i>Jan Larsson</i>	4
Hur många kärnvapen finns det? <i>Gunnar Westberg</i>	5
Missilförsvar på ny kurs <i>Claes Andreasson</i>	6
Försvarsministern om missilförsvaret:	8
International beretning DLMK <i>Cecilie Buhmann</i>	9
Kärnvapenfri zon i Arktis? Rapport från en konferens i Köpenhamn <i>Jan Prawitz</i>	10
Call for an Arctic Nuclear-Weapon-Free Zone	11
INTERNATIONELL UTBLICK <i>Inge Axelsson</i>	12
Och i Hiroshima, 64 år efter bomben... <i>Wenjing Tao</i>	14
"Vi tycker inte det känns bra att lussa på ett företag som gör vapen, till exempel missiler som dödar människor" <i>Martin Smedjeback</i>	15
Inger Holmlund belönad för sitt arbete med Budkavlen <i>Thomas Silfverberg</i>	16
Hiroshimadagen i Storkyrkan	16
Ulla Lindström 100 år <i>Thorild Dahlgren, Gävle</i>	17
BOKRECENSION – Prescription for survival <i>Gunnar Westberg</i>	18
Global Response 2010 <i>Charlotte Sonne</i>	20
Budkavlen fortsätter	21

Hiroshimadagen 2009

Så har det återigen varit Hiroshimadag. En viktig dag då vi samlas, tänder lyktor, musicerar och håller tal. Tvärt emot vad många i förstone tror är detta en dag som handlar om framtiden.

Ibland vill vi tro att Hiroshimadagen handlar om historia. Vi intalar oss att den mest handlar om det som hände de där två dagarna i augusti 1945 då hundratusentals människor, individer som du och jag, miste livet vid kärnvapenattackerna mot Hiroshima och Nagasaki. Vi har alla sett bilderna av skadorna. Förödelsen i städerna. Bränderna. Tryckvågen. Stormvindarna. Och så strålningen, som inte syntes eller kändes, och vars effekter kom smygande under veckor, månader, år.

Effekterna av dessa två första, med moderna mått mätt små atombomber, var fasansfulla.

Ibland tänker vi att Hiroshimadagen främst handlar om nutiden. Om de drygt 20 000 atombomber som står redo att förintna mänskligheten. Några tusen av dessa atombomber är färdiga att avfyras med omedelbar verkan. De är skjutklara helt enkelt.

Vi tänker på de officiella kärnvapenstaterna USA, Ryssland, Kina, Frankrike och Storbritannien. Vi tänker på de självständiga kärnvapenstaterna Indien och Pakistan som med kort varsel kan orsaka regional massdöd och - inte minst

- global missväxt och därmed massvält med den nedkylning och det dunkel som kommer även efter ett så kallat "begränsat", "regionalt" kärnvapenkrig. Vi tänker på det hot som vissa stater vill utgöra bara vid blotta tanken att de kan ha kärnvapen: Nordkorea, Israel och Iran.

Vi tänker också på den vansinniga tankefigur som gör det till något eftersträvärt för vissa, grupper eller stater, att skaffa sig kärnvapen (eller åtminstone önska sig).

Vi tänker på alla de resurser som stjäls från verkliga mänskliga säkerhetsbehov för att bygga dessa vansinnesvapen. De verkliga säkerhetsbehoven som vaccin, rent vatten och skolutbildning åsidosätts till förmån för vapen som hotar hela den mänskliga civilisationens överlevnad.

Men Hiroshimadagen handlar inte bara om detta. Hiroshimadagen handlar först och främst om framtiden och vägen dit. För, som det sagts förut, så länge några har kärnvapen kommer andra att vilja ha dem. Och så länge kärnvapen finns är risken stor att de kommer att användas, avsiktligt eller oavsiktligt.

Vägen till framtiden, det som Hiroshimadagen handlar om, är nedrustning av kärnvapen. Det finns många svårigheter, men det finns också ljuspunkter och möjligheter att uppmärksamma.

- Ett förslag till internationell konvention som förbjuder atombomber på samma sätt som kemiska och biologiska vapen finns framtaget.

- Vårens kommande omförhandling av icke-spridningsavtalet innehåller faktiskt krav på de officiella kärnvapenstaterna att avskaffa sina kärnvapen. Redan när avtalet skrevs lovade de att göra detta. Här har de nu sin chans att driva utvecklingen mot en säkrare framtid!

- Under senare tid har flera äldre statsmän, både enskilt och i grupp, insett inte bara den globala utan också den strikt nationella nyttan av kärnvapenedrustning.

- Kunskapen ökar, inte minst om de klimat- och miljömässiga konsekvenserna av kärnvapenanvändning.

Det viktigaste av allt är ändå att komma ihåg att Hiroshimadagen handlar om framtiden och vår önskan om en kärnvapenfri värld. Att vi samlas för att påminna oss själva om detta, liksom människor gör världen över denna dag. Inte så mycket för att minnas som för att samla kraft. Och att vi tar denna strävan med oss dit vi går, där var och en av oss kan bidra till kärnvapenedrustning på sitt sätt. Ingen kan göra allt, men alla kan göra nåt. Vad kan du göra?

Frida Sundberg

Hur många kärnvapen finns det?

Det finns någorlunda säkra besked om hur många kärnvapen det finns i olika länder. Problemet är hur man skall redovisa de laddningar som inte är utplacerade. Här finns utrymme för en kreativ bokföring. Sålunda beslöt den amerikanska kongressen hösten 2007 att 5000 kärnladdningar skulle överföras från reservlagren ("stockpile") till lagret för demontering. Åtminstone för några månader sedan låg omkring 4200 av dessa laddningar kvar i samma förråd som förut och kan, i princip, plockas fram och göras användbara. De finns därför med i nedanstående tabell. De kommer dock enligt planerna att skrotas senast år 2020, och demontering pågår.

Antalet "taktiska kärnvapen" (i tabellen

kallade "non-strategic") i Ryssland är osäkert, liksom deras status. En del av de 2050 som tas med i tabellen misstänks för att inte vara brukbara. Drygt 8000 ryska kärnvapen ligger "i reserv" och en stor del av dessa står på kö för demontering. En avsevärd del av det klyvbara materialet från atombomberna säljs till USA:s kärnkraftverk.

Det finns i USA och Sovjet också ett stort antal "pits", kärnor av plutonium eller uran¹, som ligger som hyllvärmare och som man inte vet var de skall slutförvaras. De finns inte med i några tabeller.

Beträffande Israel, Indien och Pakistan är det oklart hur stor del av vapnen som är utplacerade. SIPRI anger för Nordkorea att det är osäkert om där

finns några vapen i kategorin "operationella".

Sammanfattningsvis, för minnet, kan man alltså säga att det finns i världen omkring 23 000 kärnladdningar varav drygt 8 000 är utplacerade och av dessa är nära 6000 strategiska. Av totalantalet finns 96% i USA och Ryssland, men av antalet strategiska "endast" 85%.

Av de ryska och amerikanska kärnvapnen är 2600 atomvapen i omedelbar avfyrningsberedskap. Deras sammanlagda sprängstyrka motsvarar 100 000 Hiroshimabomber (Bruce Blair, Oslokonferensen Febr. 2008).

*Gunmar Westberg
gunnar.westberg@slmk.org*

¹Används när man bygger kärnvapen (red. kommentar)

Status of World Nuclear Forces 2009*					
Country	Strategic	Non-Strategic	Total Operational	Total Inventory	Full Report
Russia	2,787	2,050	4,837	13,000	
United States	2,200	500	2,700	9,400	
France	300	n.a.	~300	300	
China	180	?	~180	240	
United Kingdom	160	n.a.	<160	185	
Israel	80	n.a.	n.a.	80	
Pakistan	60	n.a.	n.a.	70-90	
India	60	n.a.	n.a.	60-80	
North Korea	<10	n.a.	n.a.	<10	
				23,375	

n.a. = non applicable, dvs ej tillämpligt

Denna tabell är sammanställd av Hans Kristensen och Robert Norris för Plogbillsrörelsen. Siffrorna beträffande de "operationella", utplacerade kärnvapnen publiceras också i SIPRIS årsbok. Siffrorna för "Total Inventory" innefattar även laddningar som ligger i reserv eller som skall demonteras. Där "Full report" markerats finns aktuella omfattande översikter i Nuclear Notebook i Bulletin of Atomic Scientists. För ytterligare detaljer och reservationer beträffande tabellen, se: <http://www.ploughshares.org/news-analysis/world-nuclear-stockpile-report>. Se även Shannon N. Kile, Vitaly Fedchenko and Hans M. Kristensen, 'World Nuclear Forces', SIPRI Yearbook 2009 (Oxford University Press: Oxford, 2009), pp. 345-379

MISSILFÖRSVAR PÅ

– Det amerikanska folkets säkerhet ökar inte genom fortsatta anslag till program vilkas funktionsduglighet är katastrofalt bristfällig, eller till forskningsprojekt som i huvudsak är bottenlösa hål för skattebetalarnas dollar.

Detta starkt kritiska uttalande mot delar av det amerikanska missilförsvaret kommer inte från en av kongressens liberaler, utan från den republikanske försvarsministern Robert Gates.

Tillsammans med Gates har flera ledande företrädare för försvarsdepartementet som alla utsetts under Bushadministrationen radikalt ändrat uppfattning om vissa delar av missilförsvaret. Måhända till följd av att det finns en ny överbefälhavare i Vita huset.

– Obama tycks säga ”Jag får försöka göra det bästa och mest ansvarsfulla jag kan med det jag ärvt från den tidigare administrationen”. Det förefaller mig vara en mycket klok och lämplig inställning, säger Theodore Postol, professor i vetenskap, teknik och nationell säkerhet på Massachusetts Institute of Technology.

I sitt tal i Prag i april sa President Obama att USA avser att fortsätta utveckla ett missilförsvaret som är kostnadseffektivt och testat. Mot bakgrund av denna mer skeptiska hållning skars budgeten för MDA (Pentagons missilförsvavsavdelning) ned med 1,2 miljarder dollar för det kommande budgetåret. Men den totala budgeten för det amerikanska missilförsvaret har inte minskat!

– Jämfört med de år, då president Bush hade makten och republikanerna majoritet i kongressen, är nästa års budget för missilförsvaret lika stor eller större. Och jag minns inte att det var någon som klagade på att budgeten var för liten då, säger förre biträdande försvarsministern Philip Coyle till LMK.

– Det handlar inte om en reduktion, utan snarare om en rekonstruktion av missilförsvaret, förklarar Richard Lehner, talesman för MDA. Tonvikten ligger nu på ett mobilt försvar, och ett försvar mot kort- och medeldistansrobotar. Små

mobila system, som THAAD och Patriots, som kan placeras på transportplan och skickas vart som helst i världen.

– Vad Pentagon gör är alltså att flytta pengar från försvar mot långdistansrobotar, som i Alaska och Kalifornien, till kortdistanssystemen, konstaterar Philip Coyle.

Flera system skrotas

Pentagon föreslår nu att försvaret av USAs fastland enbart får 30 missiler, mot tidigare föreslagna 44, på baserna i Alaskas inre och i Kalifornien.

– Med tanke på att det landbaserade systemet är det med råge mest skamligt korkade och dyra programmet, är detta inte så förvånande, säger Stacey Fritz från aktionsgruppen *No Nukes North* i Fairbanks nära missilbasen Fort Greely.

– Ändå försöker Alaskas kongressledamöter övertyga MDA om att vi behöver lägga de första sex silos som installerades i Alaska i malpåse, eftersom de har förfallit, de läcker och är mögliga. Därför, hävdar de, är det nödvändigt att installera de sista 14 missiler som tidigare föreslagits.

– Jag tycker att missilförsvarets hela inriktning är förolämpande och skadlig. Det landbaserade systemet i Alaska var bara kosmetika på ett mycket större problem. Att det landbaserade systemet nu skärs ned, förbättrar bara MDA:s image, vilket är olyckligt, säger Stacey Fritz.

Utöver förändringarna i Alaska och Kalifornien förändras nu också flera andra delar av programmet; det system som skulle skjuta ned fientliga missiler med hjälp av en högenergilaser, *Airborne Laser*, kommer inte att utvecklas vidare. Och de båda programmen *Kinetic Energy Interceptor* (KEI) och *Multiple Kill Vehicle* (MKV) skrotas helt.

För två år sedan sa MDAs talesman Richard Lehner till LMK att ”*Multiple Kill Vehicle* kommer att bli en utmärkt del av programmet i framtiden”. Litet senare i intervjun konstaterade han att ”vi har inget system som kan stoppa en ballistisk missil under det inledande skedet av upp-

skjutningen, *boost phase*, och både *Airborne Laser* och *Multiple Kill Vehicle* är sådana system”.

Nu säger Richard Lehner att det skulle behövas upp till tio, mycket dyrbara sådana *Airborne Laser-plan* för att systemet skulle få någon verklig effekt, och att det istället finns mycket effektivare system som dessutom kostar mindre.

– Både MKV och KEI var tidiga, mycket tidiga, utvecklingsförsök, men de var också mycket dyra, omkring en halv miljard dollar om året, säger Richard Lehner.

Även andra inom Pentagon talar om ”enorma problem” och att dessa system inte behövs för att möta det hot som USA ser från Nordkorea och Iran.

– Jag vet ingen på försvarsdepartementet som tror att den luftburna lasern kommer att fungera, sa försvarsminister Gates i utskottsförhör i maj. Han påpekade att lasern skulle behöva vara mellan tio och trettio gånger starkare för att bli praktiskt användbar.

– En faktor 10-30 är enormt när det handlar om en laser, säger Theodore Postol. En sådan ökning av styrkan är inte linjär utan exponentiell. Därför är det ohyggligt svårt att bygga en sådan laser, som också har de funktioner som är nödvändiga för att göra den användbar.

Vid ett senare utskottsförhör sa Robert Gates att den amerikanska flottan idag inte har något fartyg som skulle kunna hantera de stora *Kinetic Energy Interceptors*. Och att det i alla händelser inte skulle vara ett ”effektivt sätt att möta en fientlig missil under avfyrningsfasen”. Vad gäller *Multiple Kill Vehicle*, som haft stora tekniska problem, var den enligt försvarsministern ”utvecklad mot en fiende som är betydligt mer kapabel än vad Nordkorea och Iran väntas bli inom de närmaste tio-femton åren”.

– Försvarsminister Gates uttalanden är mycket slående. Han har varit brutalt uppriktig när det gäller besparingarna i flera av dessa system på ett sätt som ingen försvarsminister varit tidigare, säger Philip Coyle.

NY KURS

Framgångsrikt trots brister

General James Cartwright, vice ordförande i *Joint Chiefs of Staff*, sa under utskottsförhör att han skulle säga till en amerikansk president att det landbaserade missilförsvaret i Alaska och Kalifornien har en mer än 90-procentig chans att slå ut en interkontinental robot från till exempel Nordkorea.

Litet senare under samma utfrågning, påpekade missilförsvarsmyndighetens chef, överste Patrick O'Reilly att MDA identifierat 101 områden som saknar "adekvat testinformation".

– Om O'Reilly klarlagt 101 områden där det finns brister, hur kan man då med övertygelse säga att systemet har en 90-procentig chans att skjuta ned en inkommande missil, undrar Theodore Postol. Om general Cartwright verkligen tror det, borde han fråntas sitt ansvar. Är detta det slags rådgivning som en president borde få?

– Det rätta svaret är förstås att vi inte har en aning om vilka chanser det landbaserade systemet i USA har!

Istället för de system som nu skrotas, satsar Pentagon pengar på ett nytt program som fått namnet *Air Launched Hit-to-Kill*. Idén är inte ny, men det är först nu Pentagon vill satsa pengar på det. Tanken är att förse antingen ett konventionellt taktiskt jaktplan som F-15 med en robot som kan slå ut fiendliga missiler under det inledande skedet av deras färd. Det finns också tankar på att placera sådana missiler på obemannade flygplan, liknande de *Predators*, som använts i kriget i Irak och Afghanistan.

– Problemet med de obemannade flygplanen är att de har svårt att flyga på natten, att de inte kan tankas i luften och att det skulle behövas ett stort antal sådana plan för att hålla konstant övervakning tjugofyra timmar om dygnet, säger Philip Coyle. Eftersom de är så små, skulle det också bli ett problem för andra flygplan i området att se dem!

Professor Postol föreslog i mitten av 90-talet ett liknande system, med mindre,

mycket snabba missiler.

– Det tog Pentagon femton år att tänka om, konstaterar han torrt.

– Vi studerar obemannade flygplan, men de skulle nog i första hand användas som plattformar för sensorer, för att kunna avslöja en fiendlig uppskjutning, säger Richard Lehner på MDA. Men tekniken att avfyra missiler från ett jaktplan är mycket lovande, tillägger han.

Missilförsvar i Europa

– De system som är tänkta att användas på kortare avstånd har fungerat bättre i tester än de landbaserade system, som är avsedda att slå ut långdistansrobotar, säger Philip Coyle, ansvarig för Pentagons test och utvärderingar under Clinton-administrationen.

Om långdistansprogrammen är måttligt framgångsrika, och Pentagon nu inriktar sig mer på kort- och medeldistansförsvar, vad betyder det för de planerade anläggningarna i Polen och Tjeckien?

– Enligt vice försvarsminister William Lynn, har Pentagon helt enkelt inte beslutat vad som ska hända i Europa. Det är fortfarande en öppen fråga, säger Philip Coyle. Anläggningarna kan också bli spelbrickor i de START 1 – förhandlingar med Ryssland som inleddes under sommaren.

Tidigare var Pentagon mycket avvisade till att förhandla med Ryssland om ett samarbete i Europa, bland annat för att göra det möjligt för USA att utnyttja ryska radaranläggningar. Även där syns nu en öppning.

– Försvarsminister Gates har vid flera tillfällen sagt att det tveklöst är administrationens önskan att försöka hitta ett sätt att samarbeta med Ryssland, för att utveckla ett missilförsvar som kan skydda, inte bara våra båda länder, utan även Europa, säger Richard Lehner.

– Frågan är förstås om Iran är en sådan självmordskandidat att det skulle kunna tänka sig att attackera, undrar Philip Coyle. Strategiskt skulle det vara klokt att först slå ut den europeiska radarstationen,

missilförsvarets "öga." Om den radarn skulle finnas i Ryssland, skulle Iran därmed ha attackerat både ryskt territorium liksom Europa. Jag kan inte föreställa mig att Iran skulle vara så dåraktigt!

– De europeiska anläggningarna skulle inte fungera, säger Theodore Postol. En radarstation i Tjeckien skulle inte kunna uppträcka en inkommande missil från Iran i tid. En sådan missil kan dessutom nå högst omkring 200 mil, det vill säga den skulle kunna attackera södra Europa, medan länderna i norra och västra Europa inte är utsatta för något hot.

– Det är ett system utan kapacitet, byggt för ett hot som inte existerar!

Flytta solstolar

Trots de begränsade och mycket arrangerade tester som det amerikanska missilförsvaret utsatts för, är det möjligt att säga om satsningen har gjort USA säkrare?

– Med tanke på att vi för bara 7-8 år sedan i huvudsak inte hade något missilförsvar alls, har vi kommit en mycket, mycket lång väg, säger Richard Lehner på missilförsvarsmyndigheten. Med tanke på hur mycket vi har åstadkommit på kort tid, är det utan tvekan en prestation!

– Den nya satsningen på kort- och medeldistansförsvar kan möjligen skydda amerikanska trupper utomlands, men gör inget för att öka försvaret av USA:s fastland, säger Philip Coyle. Det är inget av dessa system som fysiskt kan göra det.

– Jag har inget emot vapen som fungerar, säger Theodore Postol. Men det är hög tid att Pentagon börjar fatta vettiga beslut. Jag är inte så förtjust i missilförsvarsmyndigheten, och särskilt inte i Richard Lehner, som länge haft en benägenhet att hävda saker som visat sig vara osanna.

– Just nu håller MDA bara på att flytta om solstolarna på däckat, medan vi sakta rör oss mot isberget. Det är helt enkelt inte acceptabelt!

*Claes Andreasson,
Los Angeles.*

USA OCH KÄRNVAPEN

FÖRSVARSMINISTERN OM MISSILFÖRSVARET:

Försvarsminister Robert Gates, 13 maj 2009

"I don't know anybody at the Department of Defense, Mr. Tiahrt, who thinks that this program [airborne laser] should, or would, ever be operationally deployed. The reality is that you would need a laser something like 20 to 30 times more powerful than the chemical laser in the plane right now to be able to get any distance from the launch site to fire."

Försvarsminister Robert Gates 13 maj 2009

"I would say that the security of the American people and the efficacy of missile defense are not enhanced by continuing to put money into programs that in terms of their operational concept are fatally flawed, or research programs that are essentially sinkholes for taxpayer dollars."

Försvarsminister Robert Gates, 14 maj 2009

Om Multiple Kill Vehicles:

"On the Multiple Kill Vehicle, the policy of the Bush administration and the policy of this administration has been to develop a missile defense against rogue nations, not against China and Russia. And the Multiple Kill Vehicle, in addition to schedule and cost and technology issues, was a... was designed against a far more capable enemy than either North Korea or Iran are going to be in... for the next 10 to 15 years."

Försvarsminister Robert Gates, 20 maj 2009

Om Kinetic Energy Interceptors:

"The missile's 38 or 39 feet long. It weighs 12 tons. There's no extant ship we can put it on. We would have to design a new ship to put it on. And as I say, it would have to operate in close proximity to the territorial waters of these countries."

"So for all these reasons, the decision has been made that this is not a productive way to look at the booster problem."

ABL: Airborne Laser (se faktaruta)

KEI: Kinetic Energy Interceptor (se faktaruta)

Foton: Pentagon

Missilförsvarets olika delar

Ground-based Midcourse Defense (GMD): Enligt det senaste budgetförslaget placeras trettio missiler ut i silos i Alaska och Kalifornien, medan de resterande 14 missilerna kommer att användas för tester och som reserv.

Terminal High Altitude Area Defense (THAAD): Ett mobilt system som är tänkt att skjuta ned kort- och medeldistansrobotar på eller nära slagfältet. Roboten har ingen stridspets utan är tänkt att använda sin kinetiska energi för att slå ut en fiotlig missil.

Aegis: Fartyg i den amerikanska flottan som är utrustade med i första hand SM3-robotar (standard missile 3 - missiler)

Kinetic Energy Interceptor (KEI): Ett mycket mobilt system som med en snabb missil är tänkt att slå ut en inkommande fiotlig missil tack vare sin stora rörelseenergi. Programmet skrotas i försvarsbudgeten för 2010.

Multiple Kill Vehicle (MKV): Tanken var att ha kapacitet att med en enda avfyringsramp kunna skjuta upp ett antal små robotar som individuellt kunde slå ut inkommande missiler, liksom eventuella ofarliga lockbeten. Programmet skrotas i försvarsbudgeten för 2010.

Airborne Laser (ABL): En laser som placeras i nosen på en Boeing 747-flygplan och med högenergistråle skulle kunna slå ut en fiotlig missil under den så kallade boost phase, då missilen just har avfyrats. Tanken på att köpa en andra ABL-plan skrotas i försvarsbudgeten för 2010.

Patriot: Inom missilförsvaret har Patriotmissilen används för att skjuta ned inkommande missiler. På grund av att Patriotmissilen har ganska låg hastighet har den haft stora problem under t ex de båda Gulfkrigen.

Air Launched Hit to Kill (ALHTK): Konceptet är inte helt nytt, men det är nu första gången som Pentagon satsar på denna teknik. Tanken är att skjuta ned fiotliga missiler under den inledande fasen av dess färd. Missilerna avfyras antingen från konventionella jaktplan, eller från obemannade flygplan, som de så kallade Predators.

INTERNATIONAL BERETNING DLMK

Det har været et spændende år på nedrustningsfronten. Vi har bevæget os fra en tid, hvor stærke kræfter gjorde alt, hvad de kunne for at holde spørgsmålet om atomnedrustning af dagsordenen. Nu er der stærke politiske kræfter, der sætter emnet på dagsordenen og man kan i det stille begynde at håbe på, at vi kommer til at se en verden uden atomvåben i en trods alt overskuelig fremtid.

Danske Læger Mod Kernevåben har også været involveret i arbejdet i internationalt regi gennem vores internationale føderation – IPPNW, der i 2008 og 2009 har styrket indsatsen på nedrustningsområdet gennem den internationale kampagne, ICAN, og har vedligeholdt indsatsen for kontrol af håndvåben.

ICAN er IPPNW's internationale kampagne for vedtagelsen af en atomvåbenkonvention. Allerede i 1990'erne udgav IPPNW og en række samarbejdsparter et udkast til en sådan konvention, der kunne matche konventionerne for kemiske og biologiske våben. I det nye årtusinde har IPPNW og den australske medlemsorganisation genoplivet tanken om at forbyde atomvåben, og konventionsforslaget er blevet opdateret og genudgivet. I det forløbne år er der startet ICAN kampagner i en række lande, herunder England, Indien, Frankrig, Norge, Sverige og Danmark. Konventionen er blevet præsenteret for en række beslutningstagere i forbindelse med dialogmøder i atomvåbenlande, på ambassader, i EU parlamentet og hos NATO, og DLMK har medvirket mange af dem. I denne måned vil en delegation fra IPPNW besøge Verdenssundhedsorganisationen for at præsentere en resolution for at få opdateret to rapporter fra 1980'erne om sundhedskonsekvenserne

af radiologiske våben. Dette er et led i ICAN-kampagnen, og en opdateret rapport fra Verdenssundhedsorganisationen vil være et stærkt argument i arbejdet for at få vedtaget atomvåbenkonventionen. I årets løb har IPPNW og prominente medlemmer af sundhedssektoren fra hele verden skrevet til Præsident Obama og præsident Medvedev og opfordret til at konventionen støttes. Arbejdet med atomvåbenkonventionen breder sig lige så langsomt til alle medlemsorganisationerne i IPPNW og til vores internationale samarbejdsparter, som Middle Powers Initiative og International Parliamentary Network for Nuclear Disarmament.

I tillæg til dette bliver IPPNW gradvist mere og mere respekteret for arbejdet med håndvåben, og vores kolleger fra Afrika, Latinamerika og Asien har deltaget i internationale konferencer i kraft af deres forskning i sundhedskonsekvenser af håndvåben. IPPNW har ligeledes deltaget i forhandlinger om en international traktat til kontrol af våbenoverførsler og våbensalg. Vi er også lige så langsomt ved at styrke indsatsen for fredsuddannelse. DLMK har medvirket til to internationale uddannelsesseminarer i Nigeria og Sverige, hvor studerende og yngre læger er blevet uddannet om nedrustning, sundhedskonsekvenserne af voldelige konflikter, håndvåben, hvordan man påvirker den politiske dagsorden og sundhedssektorens fredsskabende rolle. Endelig vil DLMK og Globale Lægers internationale konference om voldelige konflikter og sundhed, der afholdes i København i januar 2010 i samarbejde med Københavns Universitet og Lægeforeningen, være et vigtigt bidrag til arbejdet for en fredeligere og sundere verden.

IPPNW's Europæiske region afholdt regionalt møde i Helsinki, Finland, i april 2009, hvor ekspertoplæg kombineredes med diskussion af hvorledes IPPNW's indsats i Europa bedre kan koordineres og styrkes. Gruppen af yngre læger i IPPNW i Europa har afholdt sommermøde i Irland i august, og de europæiske studerende afholdt deres årsmøde i Holland i november sidste år. IPPNW har en spændende europæisk hjemmeside og både et europæiske og et internationalt nyhedsbrev. Dem kan vi fremsende elektronisk til medlemmerne ved interesse i det.

Foran os ligger et år med spændende aktiviteter og store udfordringer. Finanskrisen har gjort det svært at finansiere civilsamfundsaktiviteter - især når disse er af en kaliber som DLMK og IPPNW's. Vi skal forsat gøre vores yderste for at skaffe ressourcer til organisationen for at styrke den nationale og internationale indsats. Desuden kommer der en række dialogmøder i Europa i efteråret (England, Belgien og Frankrig) med deltagelse fra vores kolleger i den russiske region, og vi har en vigtig rolle at spille på FN's klimakonference i København i december, hvor IPPNW skal præsentere vores arbejde med at afdække klimakonsekvenserne af atombombesprængninger ved selv en begrænset nuklear udveksling. Alt i alt står vi overfor et spændende, lovende og vigtigt år i DLMK og IPPNW.

Cæcilie Buhmann, DLMK international Councillor og IPPNW Europæiske Vicepræsident.

KÄRNVAPENFRI ZON I ARKTIS?

Rapport från en konferens i Köpenham

Den 10-11 augusti i år genomfördes en konferens i Köpenhamn över ämnet en arktisk kärnvapenfri zon. Arrangörer var Dansk Udenrigspolitik Institut, Parliamentary Network for Nuclear Non-Proliferation and Disarmament, danska och kanadensiska Pugwash-avdelningarna och svenska SLMK.

Frågan är ingalunda ny utan har diskuterats sedan 1970-talet, främst i Kanada. Men den globala uppvärmningen, den smältande polarisen och utsikterna att Arktis snart kan bli tillgängligt för sjöfart, olje- och gasutvinning samt fiske i en helt annan omfattning än idag, allt detta har gjort rustningskontroll i Arktis till ett högaktuellt ämne. En kapplöpning om resurserna och kapprustning skulle kunna befaras.

Ett hoppfullt första steg till fredlig samverkan i Arktis togs vid ett möte med fem av strandstaterna : Danmark (Grönland), Kanada, Norge, Ryssland och USA (Alaska). Vid mötet som ägde rum i Ilulissat (Jacobshavn) på Grönland i maj 2008 enades man om att i fortsättningen samarbeta genom förhandlingar, öppenhet, skydd av miljön och respekt för ursprungsbefolkningarna (51 olika). Den grundläggande legala utgångspunkten för uppdelning av Arktis mellan strandstaterna skall vara FN:s havsrättskonvention från 1982. Förhandlingar om de flesta ämnen torde snabbt följa. Frågan om skapandet av en kärnvapenfri zon är en i en lång rad åtgärder, låt vara en grundläggande viktig sådan.

Konferensen i det sommarvarma Köpenhamn hade lockat ett tjugotal framstående deltagare från olika delar av världen, bl a från Arktis' motpol Australien och Nya Zeeland. Den främste av dem var en tidigare nedrustningsminister i Nya Zeeland, Matt Robson. Australien och Nya Zeeland ingår redan i en kärnvapenfri zon och gränsar till det demilitariserade Antarktis. Från Kanada hade flera delegater infunnit sig, liksom från Frankrike, Norge och Grönland. Från Sverige deltog Gunnar Westberg och undertecknad.

Diskussionen kom att handla om två huvudämnen. Dels utvecklingen av klimat och tillgänglighet i norr, dels själva zonbygget. Gunnar Westberg presenterade nya studieresultat av "regionala" kärnvapenkrigs klimatpåverkan (läs nuclear winter). Undertecknad skissade på ett zonavtals olika komponenter.

För att skapa en kärnvapenfri zon i Arktis måste man lösa ett antal svåra och helt nya problem. Frågan om zonens geografiska omfattning torde bli den enklaste. Grunden utgörs av åtta stater med territorium norr om polcirkeln: Danmark (Grönland), Finland, Island, Kanada, Norge, Ryssland, Sverige och USA. Island ligger i huvudsak söder om polcirkeln, men nordspetsen

Arktis är en komplicerad region med många intressenter. Bilden hämtad från www.dur.ac.uk/resources/ibru/arctic.pdf. Där finns förklaringar till bilden.

av den lilla ön Grimsey utanför Islands nordkust och det ensliga skäret Kolbeinsey ligger norr om cirkeln. Även de små öarna St Pierre och Miquelon invid Kanadas atlantkust, vilka tillhör Frankrike, bör ingå i zonen.

Man har alltså att göra med tre kärnvapenmakter, vilket kräver särbehandling vid zonbygget. Av de övriga är fyra medlemmar av NATO, vilket kräver en uppgörelse mellan dessa och alliansen. Men den svåraste nöten är att den tilltänkta zonens yta utgörs av internationellt hav, vilket formellt sett skulle kräva en uppgörelse med alla som har rätt att vara där, d.v.s. världens alla stater, även om en uppgörelse med kärnvapenmakterna är det väsentliga. En svårighet är att en sådan uppgörelse samtidigt skulle vara en inskränkning av den månghundraåriga normen om havens frihet, vilket kan väntas skapa en hel del gny.

Konferensen slutade med att anta rekommendationer för hur skapandet av en arktisk kärnvapenfri zon bör sättas igång, att tillställas relevanta regeringar och internationella organisationer.

Arrangörerna arbetar nu med att publicera de olika bidragen i en bok.

Jan Prawitz

CALL FOR AN ARCTIC NUCLEAR-WEAPON-FREE ZONE

We the participants in the Conference on an Arctic Nuclear-Weapon-Free Zone, held in Copenhagen 10-11 August 2009:

Recognizing that polar-ice-cap melting, caused by climate change, increases the potential for greater human and economic activity as well as conflict in the Arctic region, making more urgent the establishment of non-military, cooperative mechanisms for environmental protection, adaptation and security;

Inspired by promising new opportunities and political momentum for the achievement of a nuclear-weapon-free world;

Believing that nuclear-weapon-free zones play an important role in building regional security and confidence in order to achieve a nuclear-weapon-free world;

Recognizing the value of international treaties as instruments for building mutually beneficial collaborative arrangements and ensuring verification and compliance;

Welcoming treaties prohibiting nuclear weapons in specific regions, including Antarctica (1959), Outer Space (1967), Latin America and the Caribbean (1968), the Sea-Bed (1971), the South Pacific (1986), South East Asia (1995), Africa (1996), Mongolia (1999), and Central Asia (2006);

Encouraged by the April 2009 resolution adopted by the Inter Parliamentary Union, representing 150 national parliaments, calling for the establishment of additional Nuclear-Weapon-Free Zones;

Welcoming international treaties which take additional steps to completely demilitarize geographic zones, such as the 1959 Antarctic Treaty;

Welcoming especially the 1971 Seabed Treaty which prohibits the placement of nuclear weapons on the ocean floor including in the Arctic region;

Recognizing that each region, including the Arctic, has its own unique security environment which requires creative, multifaceted negotiations in order to achieve the establishment of the desired Nuclear-Weapon-Free Zone;

Encouraged by the May 2008 declaration of Illulissat in which the Foreign Ministers of the littoral states of the Arctic region agreed to work together to promote peaceful cooperation in the Arctic region, on the basis of international law, including the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea.

Recommend:

1. That governments and relevant sectors of civil society collaborate in developing the modalities for establishing a nuclear-weapon-free and demilitarized Arctic region;
2. That such collaboration should include active participation of, among others, indigenous and northern peoples, inhabitants of the region, parliamentarians, scientists, health professionals and academics;
3. That the aim of a Nuclear-Weapon-Free Arctic should be promoted in relevant environmental and development forums;
4. That the aim should also be promoted in relevant national and international political forums including, but not limited to, the United Nations, Arctic Council, Organisation for Security and Cooperation in Europe, Nordic Council, North Atlantic Treaty Organisation, Cooperative Security Treaty Organisation (Tashkent Treaty), Non Proliferation Treaty Review Conferences and the Conference of Disarmament;
5. That countries in nuclear alliances be encouraged to reduce the role of nuclear weapons in their security doctrines in order to better facilitate the establishment of Nuclear-Weapon-Free Zones involving these countries, including in the Arctic region;
6. That countries in the Arctic region not possessing nuclear weapons (Canada, Denmark, Finland, Iceland, Norway, Sweden) take initial steps towards a Nuclear-Weapon-Free Zone in close cooperation with the United States and the Russian Federation;
7. That governments undertake steps to increase transparency and to redress negative impacts on inhabitants and the environment from military activities in the Arctic region including those in the past

INTERNATIONELL UTBLICK

Red Inge Axelsson · inge.axelsson@miun.se

Min sommarläsning – Animal's people

Nyss var det sommar. Jag riggade upp däckstolen på verandan, mot Kattgatts vågskvalp, ljumma vindar och solnedgång i havet, slog upp min caffè latte latte och öppnade boken jag fått från London, från min dotter som emigrerade dit för snart tio år sedan. Och fram träder en märklig berättelse, fiktiv men med tydliga drag från Bhopal-katastrofen, skriven på indiskt-engelskt talspråk (t.ex. "Kampani" och "internest" för "company" och "Internet"). En svårt handikappad 19-årig man, kallad "Animal", berättar om sin hund och sina nya vänner, om möten mellan utfattiga människor, politiska aktivister, läkare, makthavare. Animals skador är orsakade av katastrofen 1984 och tvingar honom att gå på alla fyra, som ett djur.

Union Carbides pesticidfabrik i Bhopal i Indien flög i luften den 3 december 1984. Förmodligen är det historiens värsta industriolycka. Några tusen människor dog direkt; tiotusentals dog under följande år som följd av förgiftningar. I "Animal's People" nämns aldrig Union Carbide i Bhopal, utan det handlar om den indiska staden Khaufpur där kobrör tagit över Kampani's fabrik som övergivits efter katastrofen, men likheten med Bhopal är nästan övertydlig.

Animal's People är ett mästerverk som år 2007 nominerades till Booker-priset, den engelskspråkiga världens förnämsta litterära pris. (I fjol gick Booker-priset till en annan indisk författare, Aravind Adiga, för romanen *The white tiger*.) Indien är på väg att bli världens folkrikaste land och hade 1125 miljoner invånare redan år 2007 (www.worldbank.org). Dessutom har det kärnvapen. Ett "regionalt" kärnvapenkrig mellan Indien och Pakistan kan döda en miljard människor runt hela världen, 20 gånger fler än andra världskriget (www.ippnw.org)! Det finns all anledning för fredsvänner att lära känna det indiska samhället och hur man tänker i olika segment av det. Denna oerhört fängslande roman kanske kan vara en introduktion till 2000-talets Indien.

Indra Sinha: Animal's People. London: Simon & Schuster, 2007.

(Ingen svensk översättning finns på Bokus eller Amazon.)

Väpnade konflikter 2008

Under år 2008 pågick 16 väpnade konflikter i världen, 2 fler än under 2007. Alla konflikter var inbördeskrig även om främmande krafter (t.ex. USA, NATO) deltog i striderna. För femte året i rad pågick inga krig mellan länder.

SIPRI yearbook 2009, kapitel 2 <http://www.sipri.org/yearbook/2009/02/02A>

IPPNW:s kommentar till toppmötet i Moskva i juli

Vid ett möte i Prag i våras sa president Obama att USA var inställt på att "seek the peace and security of a world without nuclear weapons" och "as the only nuclear power to have used a nuclear weapon, the United States has a moral responsibility to act". IPPNW citerar detta i ett uttalande efter mötet i Moskva i juli mellan presidenterna Medvedev och Obama. De två presidenterna deklarerade efter mötet att kärnvapenarsenalerna skulle sänkas till 1950-talets nivå. För IPPNW är detta ett välkommet men otillräckligt steg. De 3000 återstående stridspetsarna räcker för att döda hundratals miljoner människor och slänga in hela jorden i en nukleär vinter. Inga kärnvapen bör vara i hög beredskap för avfyrning: "Taking all US and Russian missiles off high alert would go a long way toward removing the danger of accidental nuclear war... A nuclear-weapons-free world can be achieved in our lifetime, but it will require bolder action than we have seen so far."

<http://www.ippnw.org/News/Statements/2009JulyMoscow.htm>

Brevet till Obama och Medvedev undertecknades av dekanus vid samtliga medicinska fakulteter i Norge och av redaktören för den norska läkartidningen. Hur det var i Sverige vet jag inte.

http://www.tidsskriftet.no/index.php?vp_SEKS_ID=1836620

Hökar och duvor

Hökar i USA:s kongress kämpar mot president Obamas planer på nedrustning av kärnvapen. Dr Bob Gould, San Francisco, kommenterar: "At a time when we are in the midst of the worst global economic crisis since the Great Depression, with burgeoning unemployment and projected deficits looming on the order of \$10 trillion, coupled with the imperative need to provide the funding for universal healthcare and preventing/mitigating the disastrous effects of climate change, we are called on to continue to commit our increasingly scarce and precious resources to building a new generation of nuclear weapons that can destroy human life more quickly in the name of 'security'."

<http://www.ippnw.org/News/Articles/2009GouldAug.htm>

Hiroshima, (re)visited

Föregående stycke återger delar av dr Laura H Kahn's krönika den 3 september. Hennes krönika den 3 augusti är annorlunda och gripande.

Hennes far, nu 92 år gammal, var en ung amerikansk kirurg när han kom till Hiroshima strax efter bombningen och såg den fruktansvärda förstörelsen. Men han är än idag övertygad om att utan atombomben hade många av hans kamrater och kanske han själv dött i strider under försök att invadera Japan. När nu dottern Laura 64 år senare kommer till Hiroshima tillsammans med sin make och deras tre barn, fylls hon av motstridiga känslor. Å ena sidan civilbefolkningens fruktansvärda lidande, å andra sidan hennes fars umbäranden under kriget. Efter hemkomsten till USA läser hon en bok som gav henne nya insikter:

"A colleague recommended that I read the book, *Racing the Enemy: Stalin, Truman, and the Surrender of Japan* by Tsuyoshi Hasegawa, a professor of history...it wasn't the atomic bombings that ended the war, but rather Stalin's declaration of war against Japan on August 9 when Japan refused to accept the terms of unconditional surrender from the United States, Britain, and China. The Soviet declaration of war and subsequent invasion into Manchuria was, according to Hasegawa, a greater shock to the Japanese leaders than the atomic bombings. They saw no alternative but to accept unconditional surrender. Having grown up hearing the U.S. side of the story, I found this alternative viewpoint unexpected but certainly plausible. Clearly, there is no simple explanation for how the war ended."

Laura H Kahn, MD. Bull Atomic Sci, 3 August 2009

Sprita händerna!

Ärevördiga Bulletin of the Atomic Scientists började som ett stencilrat nyhetsblad timmarna efter att Hiroshimabomben briserat och är sedan flera decennier en internationellt ledande tidskrift om massförstörelsevapen: nukleära, biologiska och kemiska. I dessa pandemitider påminner dr Laura H Kahn om en enkel, effektiv metod för att lindra pandemier:

"Influenza viruses can persist on nonporous surfaces such as door handles, desks, and chairs for 24 to 48 hours...the use of hand-sanitizing gel reduces absenteeism [in schools during epidemics] rates by 33-50 percent...Schools should consider the potential influenza pandemic as a teachable moment....Improved hand hygiene should be a life-long habit."

Laura H Kahn, MD. Bull Atomic Sci, 3 Sept 2009

JAMA

På 1980-talet publicerade de fyra stora medicinska tidskrifterna – NEJM, JAMA, The Lancet, BMJ – artiklar och ledarkommentarer om kärnvapen vid årsdagarna för Hiroshima- och Nagasakibombningarna i början av augusti varje år.

På 2000-talet är det annorlunda. NEJM, The Lancet och BMJ har glömt bort Hiroshima och Nagasaki även om The Lancet aktivt söker efter artiklar om krigens effekt på folkhälsan. JAMA minns fortfarande Hiroshima och Nagasaki och inbjöd i vintras forskare och kliniker att sända in artiklar om medicinska fredsfrågor. Det blev ett temanummer om "Violence and Human Rights" med artiklar bl.a. om våld inom familjer; astma och posttraumatisk stress efter terroristattacken mot World Trade Center; posttraumatisk stress och handikapp i Kambodja efter de röda khmererna; men tyvärr inga artiklar om kärnvapen.

Blir vi IPPNW:are orättvist refuserade? Eller skickar vi in för dåliga bidrag? Eller skickar vi inte in något alls? Jag misstänker det sistnämnda! Har jag fel?

*Violence and Human Rights. JAMA 2009;302(5)
(August 5, 2009)*

Och i Hiroshima, 64 år efter bomben...

För 64 år sedan jämnades Hiroshima med marken. 70-80 000 av stadens invånare försvann i ett svep, en dödssiffra som har stigit till 250 000 idag som resultat av atombombens eftereffekter. Hur hanterar man en sådan tragedi? Istället för att gräva ned sig i bitterhet har Hiroshima valt att bli en förespråkare och symbol för fred. Atombombsdomen, ruinen av en utställningshall och numera ett av UNESCO:s världsarv, samt Hiroshima Peace Memorial Park påminner invånarna om stadens mörka förflutna. Den 6 augusti varje år hålls en minnesceremoni över atombombens offer, ett viktigt evenemang som drar till sig folk från hela Japan och världen. I år deltog 50 000 människor under en dag fullspäckad av aktiviteter.

Klockan åtta börjar ceremonin, men långt dessförinnan har många människor samlats för att reservera någon av de tusen sittplatserna närmast scenen. När jag anländer kvart i åtta finns det knappt

en ståplats kvar. Årets ceremoni får fint besök: Japans premiärminister Taro Aso, Miguel d'Escoto, ordförande för FN:s generalförsamling samt Hiroshimas egen borgmästare (och SLMK-vännen) Tadatoshi Akiba, som alla håller tal fulla av optimism, präglade av USA:s ändrade policyinriktning. //Representanter från över 50 länder finns på plats och flertalet Hibakusha, överlevande från atombomben. En andäktig tystnad faller över folkmassorna under den tysta minut som hålls på tidpunkten för bombnedsläppet, kl 8.15, följd av 100 vita duvor som släpps fria i fredens tecken. Tal av framträdande politiker blandas med sång och diktuppläsning av skolbarn under den en timme långa minnesceremonin.

Under resten av dagen kan man lyssna till vittnesskildringar från Hibakusha, se på film och teateruppsättningar, delta i paneldebatter och förstås lära sig vika papperstranor. Jag spenderar ett par timmar i det utsökta Peace Memorial Mu-

seum med mycket bra information om tiden före, under och efter atombomben i Hiroshima. Att vandra runt i Peace Memorial Park är en upplevelse i sig. Parken innehåller drygt 60 monument och byggnader, varav en av de mest välkända är Children's Peace Monument som uppfördes till minne av alla barn som dött av atombomben. Monumentet är inspirerad av Sadako, en ung flicka som insjuknade i leukemi efter att ha utsatts för strålning och vek över 1000 papperstranor i hopp om att tillfriskna. En imponerande kollektion av papperstranor hänger omkring statyn, vikta av barn och vuxna från hela världen. Dagen avslutas med en fantastisk vacker lyktceremoni, där 10 000 tända papperslyktor med fredsbudskap flyter längst floden Ota. I denna hav av ljus, kan man inte låta bli att tänka på hur Hiroshima såg ut samma kväll för 64 år sedan – staden i brand och floden fylld av brända kroppar.

Wenjing Tao

”Vi tycker inte det känns bra att lussa på ett företag som gör vapen, till exempel missiler som dödar människor”

Jonna och Ellen, 11 år:

På Hiroshimadagen den 6 augusti hölls i Göteborg en ceremoni i Fredslunden där Martin Smedjeback var huvudtalare. Här följer en avkortad version av talet.

Hiroshima 6 augusti: Hiromi Takashi berättar historien om Sadako och de tusen papperstranorna från tavlor hon själv målat för uppmärksamma åhörare.

Förra året hade jag förmånen att träffa de 11-åriga tvillingarna Jonna och Ellen. De bor i Eskilstuna och deras lärare hade bett klassen lussa för det lokala vapenföretaget *Saab Bofors Dynamics*. Denna fabrik tillverkar bland annat granatgevär som används i Irakkriget och på många andra ställen. Jonna och Ellen sa till läraren att de vägrade vara en del av lussandet och förklarade det hela med att: ”Vi tycker inte det känns bra att lussa på ett företag som gör vapen, till exempel missiler som dödar människor”. Lussandet för Saab skulle ge ett välbehövligt bidrag till klassresan. Men det argumentet bet inte på de två systerarna. ”Vi vill inte åka på någon klassresa för sådana pengar, då stannar vi hellre hemma”, sa de. Klassföreståndaren blev sur. Aldrig förr i skolans historia hade det varit någon som vägrat lussa för Saab Bofors Dynamics.

Det pratas mycket om kriser i dessa tider, speciellt om Finanskrisen. Det gäller för oss alla nu att dra åt svängremmen så att bankerna kan räddas och så att vi inte förlorar för många jobb, sägs det. Men under ekonomiska kriser verkar vi all-

tid ha tillräckligt mycket pengar att satsa på en sak – nämligen vapen. Aldrig någonsin tidigare i vår planets historia har det satsats så mycket pengar på vapen och militär som det görs i dessa tider. De globala militära utgifterna under förra året uppgick till över 11 000 miljarder kronor – en siffra så stor att den är nästan omöjlig att greppa för en vanlig dödlig.

Sverige ses ofta, båda av oss själva och av omvärlden, som en fredsnation

som bidrar till kampen för mänskliga rättigheter och nedrustning snarare än att bidra till krig. Under det senaste året har jag på heltid arbetat med kampanjen *Avrusta* (www.avrusta.se) inom nätverket *Ofog*¹ – en kampanj med syfte att stoppa svensk vapenexport. Under detta år har jag lärt mig att bilden av Sverige som en fredsnation är en djupt felaktig bild. Vi är ett av de länder som allra mest bidrar till upprustningen i världen. Sverige har länge varit en av världens största vapenexportörer, men aldrig så stor som idag. Sen 2001 har den svenska vapenexporten fyrdubblats. Förra året exporterade vi vapen till 60 länder till ett värde av nästan 13 miljarder kronor. Dessa vapen gick till bland andra USA, som använder våra vapen i Irakkriget, till diktatoriska Saudiarabien, till fattiga kärnvapenstaten Pakistan och till konfliktfyllda Thailand.

I februari i år besökte jag Indien, inbjuden att vara med på en nedrustningskonferens. Indien spenderar åtta gånger mer på militärutgifter än på vatten och sanitet. Detta gör att varje år 450 000 indier dör till följd av diarré. Denna

felprioritering har Sverige bidragit till genom att exportera vapen till Indien under flera årtionden. Svenska Saab och Sveriges regering vill ro hem ett kontrakt om 126 stridsflygplan som Indien planerar att inhandla. Detta kommer i så fall att dramatiskt öka vår vapenexport. Indien kommer att bestämma sig under 2010 om det blir Jas eller något av de andra stridsflygplanen som de kommer att köpa. Under mitt besök i Indien intervjuade jag gräsrotsaktivisten Elsie Jacob, en 63-årig kvinna som jobbar med de fattiga på landsbygden. Hon sa till mig:

– Vi vet att Sverige säljer vapen till Indien. Det är ingen hjälp för vårt land, det gynnar bara vapenindustrin. Vapenexporten till vårt land sker på bekostnad av de fattiga som får ge sitt liv på grund av försäljningen. Pengarna ni tjänar på vapenexport är blodspengar.

Den region i världen där risken för kärnvapenkrig är allra störst är nog Indien-Pakistan. Dessa länder varit nära kärnvapenkrig minst två gånger. Förra året framkom att Sverige på ett mycket konkret sätt komma kan komma att bidra till ett framtida kärnvapenkrig mellan Indien och Pakistan. I tidningen *Pax* påpekar nämligen vapenexperten Simon Wezeman:

– När det gäller Indien vet man att de planerar att kärnvapenbestycka sina stridsflygplan. Risken för det är nästan hundra procent. En export av Jas till Indien skulle sträcka sig långt bortom de normala riktlinjerna för svensk vapenexport.

Detta var en av anledningarna till att jag bestämde mig, tillsammans med två vänner inom nätverket *Ofog*, att utföra en fredlig avrustning av Jasplan för export. I mars i år tog vi oss in på Saab i Linköping för att hamra på Jasplan och på så sätt »

¹Ofog: ett nationellt nätverk som uppstod 2002 som arbetar bland annat för kärnvapenedrustning.

HIROSHIMADAGEN

» oskadliggöra dem innan de kunde exporteras. Vi blev gripna just innan vi hann fram till flygplanen. Vid gripandet bjöd vi säkerhetsvakter och polis på choklad för att visa att vi inte hade något otalt med vare sig dem eller Saab-arbetarna utan att vi endast var emot verksamheten på vapenfabriken. Vid vår rättegång i april dömdes vi till fyra månaders fängelse var. För svenskt rättsväsende verkar det en självklarhet att döma oss som försökte stoppa den vapenexport som enligt riksdagens riktlinjer aldrig borde ha kommit till stånd, men när Saab nyligen anklagades för massiva mutbrott i samband med försäljning av Jas till Sydafrika, Thailand, Ungern och Tjeckien så lades åtalet snabbt ner. Man kan fråga sig om vi är lika inför lagen i Sverige.

Vi får aldrig glömma vad som hände den 6 augusti 1945 i Hiroshima. Men låt oss hoppas och verka för att användningen av kärnvapen, och andra vapen, endast förblir ett avlägset minne. I framtiden, som jag ser den när jag är som mest optimistisk, då är krig historia, vapenfabrikernas skrammel har tystnat och soldaterna har lagt ner sina vapen. Då kommer vi att tycka att det var osannolikt att vi tillät några få mäktiga män styra vår planet och att människor dödade andra människor i krig. Då kommer vi att minnas svampmolnet på himlen 1945 och tänka:

– Människan tappade fotfästet där någon gång på 1900-talet men reste sig igen. Hon höll på att gå under men överlevde.

Martin Smedjeback är ickevåldsutbildare och fredsaktivist inom nätverket Ofog.

Hiroshimadagen i Storkyrkan

Den 6 augusti hölls i Storkyrkan i Stockholm gudstjänst och fredsmöte till minne av offren för atombomberna över Hiroshima och Nagasaki. Domprost Åke Bonnier predikade. SLMK:s vice ordförande Frida Sundberg talade om vikten av att göra Hiroshimadagen till en dag då vi inte bara ser tillbaka och hedrar offren för atombomberna i Japan 1945 utan också blickar framåt. Frida framhöll att om kärnvapnen finns kvar kommer de att användas, förr eller senare, avsiktligt eller oavsiktligt. Cellisten Joakim Laksov spelade. Och Thomas Silfverberg, aktiv student i SLMK, delade ut föreningens utmärkelse "För betydande insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld" till Inger Holmlund, initiativtagare till Budkavlen för en kärnvapenfri värld. SLMK:s Stockholmsgrupp hade tillsammans med Stockholms Domkyrkoförsamling arrangerat en fin ceremoni.

Jan Larsson

jan.larsson@slmk.org

Inger Holmlund belönad för sitt arbete med Budkavlen

SLMK:s utmärkelse för betydande insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld utdelad för första gången

Som ett sätt att visa på positiva krafter och händelser vad avser kärnvapenedrustning har Svenska Läkare mot Kärnvapen sedan en tid tillbaka planerat att dela ut ett årligt pris för förtjänstfulla insatser i arbetet för en kärnvapenfri värld. I år delades denna utmärkelse ut för första gången i samband med den årliga ceremonin i Storkyrkan i Stockholm på Hiroshimadagen den 6 augusti.

Utmärkelsen gick i år till Inger Holmlund från Kvinnor för Fred och Norra Hälsinglands FN-förening. Inger Holmlund är initiativtagare till projektet Budkavlen för en kärnvapenfri värld, som går genom Sveriges alla 290 kommuner sedan 15 november 2008. Inger Holmlund har arbetat för nedrustning sedan 1980-talet. Hon är idag 81 år och reser landet runt med sitt budskap om att vi måste möta dagens problem med fattigdom, svält, överbefolkning, klimatförändringar och massförstörelsevapen

för de kommande generationernas skull. Inger Holmlunds mål är att Sveriges regering ska ta en aktiv roll i att förstärka NPT-avtalet 2010.

Motiveringen för utmärkelsen lyder som följer:

Inger Holmlund har med stor framgång tagit sin idé med budkavle för en kärnvapenfri värld, från köksbordet i Jätendal till torg i snart hela Sverige.

Med enträget arbete har hon organiserat och entusiasmerat otaliga människor.

Inger är ett föredöme och en källa till inspiration för alla som arbetar för en värld fri från kärnvapen.

Varje lördag kl 5 i 12 samlas människor i kommuner runt om i Sverige för att hålla olika manifestationer med samma huvudmotto: "Sveriges folk kräver ett kärnvapenfritt Europa och en kärnvapenfri värld". Budkavlen går fram till översynskonferensen av icke-spridningsavtalet av

kärnvapen (NPT) i maj 2010. Mer om budkavlen går att läsa om i Fredrik Janssons artikel i Infobladet nr 116 från mars i år eller via hemsidan www.budkavlen.se. Är du intresserad av att delta när det är dags för din kommun att manifesteras för en kärnvapenfri värld, så gå in på ovanstående hemsida och se när din kommun står på tur. Och glöm inte att samtidigt skriva på namninsamlingen, som 70.000 redan har gjort.

Priset som Inger Holmlund erhöll bestod av ett diplom som fått namnet AntiAtombombsDiplom, och ett citrusräd för att symbolisera det liv som springer ur citronkärnor, i motsats till den förintelse som finns i atombombens kärnor.

Har du en idé om vem som skulle kunna bli aktuell för nästa års utmärkelse så skriv ett mejl med en motivering till thomas.silfverberg@slmk.org.

Thomas Silfverberg

Ulla Lindström 100 år

Ulla Lindström skulle ha fyllt 100 år den 15 september i år. De äldre av oss minns henne mycket väl. Men med tanke på yngre läsare kan några data nämnas: Ulla Lindström var socialdemokratisk ledamot i riksdagen 1946-1970. Hon var 1947-1954 sakkunnig i handelsdepartementet och 1947-1966 ombud i FN:s generalförsamling. Åren 1954 -1966 var hon konsultativt statsråd med ansvar för familje- och biståndsfrågor, men lämnade regeringen då hon inte fick gehör för kraven på ökad u-hjälp. 1971-1978 var hon ordförande i Rädda Barnens riksförbund.

Ulla Lindström hade ett mycket starkt engagemang för freden. I

mitten av 1930-talet, på den tiden hette hon Ulla Alm, arbetade hon med fredsfrågan tillsammans med Barbro Alving (Bang), Karin Boye, Alva Myrdal, Elin Wägner och flera andra kvinnor. Detta ledde 1935 fram till en resolution, underskriven av 22 000 kvinnor, med krav bland annat att beslutsfattarna inte skulle dölja sanningen om civilbefolkningens öde under krig.

Trots alla ansträngningar under 1930-talet utbröt ju andra världskriget 1939, och det varade till augusti 1945, då atombomberna fälldes över Hiroshima och Nagasaki. Efter de bomberna tog Ulla Lindström och andra kvinnor upp kampen mot svenska kärnvapen. Det var ju i flera år tal om att Sverige skulle ha egna kärnvapen, något som en del tunga politiker önskade och som Sveriges överbefälhavare också önskade. I opinionsundersökningar ville också många svenskar ha kärnvapen.

Under 1950-talet var Ulla Lindström ofta anlitad som talare vid fredsrorelsens möten och kurser på olika ställen. Det var väl inte minst hennes förtjänst, att det socialdemokratiska kvinnoförbundet 1956 deklarerade, att man motsatte sig alla planer på svenska kärnvapen. Ulla Lindström och Inga Thorsson lyckades tillsammans med några män påverka opinionen i kärnvapenkritisk riktning, och dessbättre blev det ju inga svenska kärnvapen.

Vi har all anledning att vara tacksamma för Ulla Lindströms insatser.

Thorild Dahlgren, Gävle

Källor:

bl.a. Per Anders Fogelström: Kampen för fred, 2. uppl, 1983

Arundhati Roy

– En övertygad kärnvapenmotståndare i vår tid:

“The last question every visiting journalist always asks me: ‘Are you writing another book?’

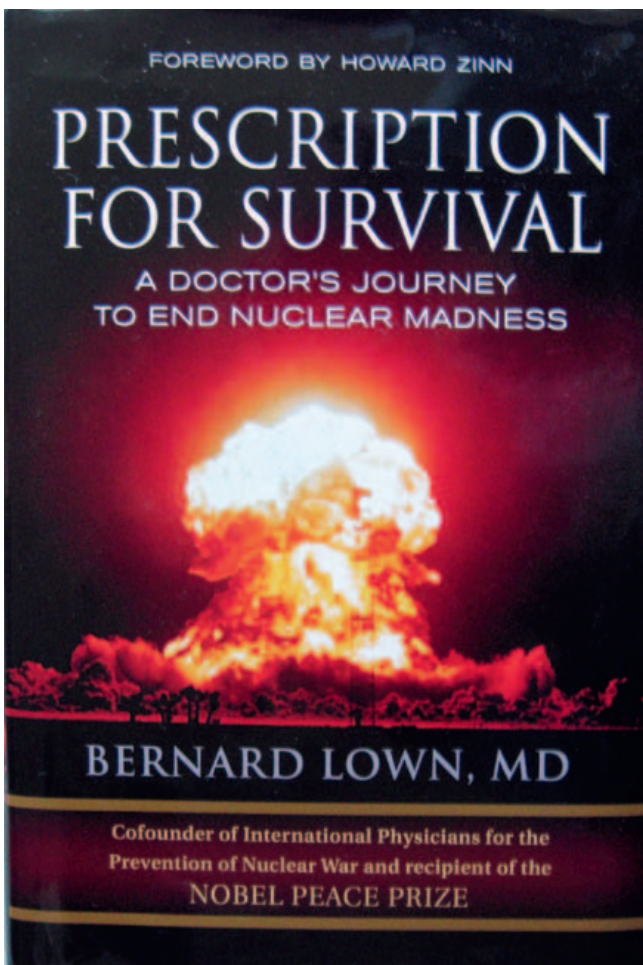
That question mocks me. Another book? Right now when it looks as though all the music, the art, the architecture, the literature, the whole of human civilisation means nothing to the monsters who run the world. What kind of book should I write? For now, just for now, for just a while pointlessness is my biggest enemy. That’s what nuclear bombs do, whether they’re used or not. They violate everything that is humane, they alter the meaning of life.

Why do we tolerate them? Why do we tolerate the men who use nuclear weapons to blackmail the entire human race?”

Arundhati Roy, 2002 i *Under the nuclear shadow*

Prescription for survival

A doctor's journey to end nuclear madness Av Bernard Lown. BK Books San Francisco 2008

Boken hade legat på mitt skrivbord i ett halvt år. Boken författad av den ene av grundarna till IPPNW, Bernard Lown. Jag borde läsa den, men den är ganska tjock, 430 sidor, och ser en smula avskräckande ut.

Så ser jag den första meningen: "How close we came to extinction, and it is forgotten now". Det är bara att sätta igång.

Svårare var det att avbryta när jag kommit halvvägs och kvällen blivit sen. Boken är spännande, som en thriller, svår att lägga ner. Åtminstone för mig, jag var ju med som åskådare till en del av dessa händelser och har hört berättelser om många andra.

Boken innehåller många historier. Historier om möten med politiker och militärer, om det TV-program där tre sovjetiska och tre ameri-

kanska läkare i en timma diskuterade hotet mot mänskligheten. Ett program som sågs oavkortat av mer än hundra miljoner ryssar. "Sovjetunionen blir aldrig mer densamma" utropade en känd fysiker efteråt. Totalt blev det ett tiotal program i sovjetisk TV under några år. Lown och Jevgenij Tjazov, den andre grundaren av IPPNW, lyckades med en mycket framgångsrik upplysningskampanj i Sovjet: Kärnvapenkriget har inga vinnare. Skyddsrummen ger inget skydd.

I USA var uppmärksamheten i huvudsak fientlig, och inga tims-långa ocensurerade TV-program visades där. Småningom togs läkarnas budskap på allvar av vissa journalister, men regeringen var utomordentligt kritisk och såg IPPNW som ett ombud för den ryska propagandan.

Kort efter en kontrovers mellan Richard Perle, biträdande försvarsminister och känd bland oss som "Mörkrets Furste", blev Lown utsatt för ett mycket allvarligt mordförsök när en lastbil körde på honom bakifrån. Vem som låg bakom dådet har aldrig klarlagts. Lown spekulerar inte.

Attackerna kulminerade när IPPNW fick Nobels fredspris. Den uppmärksamhet som priset medförde för IPPNW blev t.o.m. orsak till ett NATO-möte där man beslöt att sätta igång en kampanj mot IPPNW. Man fokuserade på att organisationen ignorerat åsiktsförtrycket i Sovjet och särskilt förvisningen av Sacharov. Nobelkommittén måste ta tillbaka sitt beslut!

En vändpunkt kom vid det tillfälle då en rysk journalist vid en presskonferens i Oslo fick hjärtstillestånd. Lown och Tjazov samarbetade omedelbart med hjärt-lungräddning och defibrillering. När patienten tagits omhand av ett ambulanssteam höll Lown ett kort anförande. "Vi har just sett vad läkarens uppgift innebär...Det enda som spelar någon roll är att rädda liv. Vi arbetar med kolleger, utan hänsyn till deras politiska övertygelse, antingen den är kapitalistisk eller kommunistisk". Det mesta av kritiken tystnade efter denna demonstration.

Vad drev Lown? Lown tog initiativet till bildandet av Physicians for Social Responsibility år 1961. Han var då snabbt på väg uppåt i karriären, han hade uppfunnit defibrillatorn, och var synnerligen upptagen. Han hade hört nobelpristagaren Philip Noel-Baker tala om att kärnvapnen innebar ett hot mot mänsklighetens överlevnad. "Jag kunde inte göra något annat moraliskt val än att handla" skriver Lown.

Situationen upprepades 1978. Lown var framgångsrik, berömd, reste och föreläste, älskade det kliniska arbetet. Hans samarbete med den ryske kardiologen Jevgenij Tjazov visade att det gick att

samarbeta med ryska läkare. Kärnvapenkapprustningen var alltmer hotfull. Lown insåg vid ett samtal med sin hustru en eftermiddag i trädgården att "ryska och amerikanska läkare måste mobilisera allmänheten mot kärnvapenvansinnet". Det var bara att sätta igång. Det tycks aldrig ha fallit in för Lown att fråga "Varför just jag?".

Lown sökte kontakt med Tjazov. Vilka motiv denne hade för sitt engagemang är intressant att fundera över. Lown prisar honom gång på gång i sin framställning. Redan vid deras första kontakt var Tjazov en inflytelserik person genom att han var läkare åt president Brezjnev och dessutom medlem i kommunistpartiets centralkommitté. Gång på gång talar Lown om hur Tjazov satte sitt ansvar som läkare och sitt engagemang för freden före rollen som politiker. Tjazov använde sin betydande makt med stor integritet, även om han ibland måste ta hänsyn till vad som var politiskt möjligt.

Utän dessa två mycket olika män hade IPPNW inte kommit till. Det är intressant och lärorikt att läsa om dem. Det är uppmuntrande att se vad en liten beslutsam grupp människor kan åstadkomma.

*Det är bara att hänga på.
Gunnar Westberg*

"Nuclear war is a term of deception. War has been thought of as being an extension of politics, having defined objectives, with weapons of ascertainable destructiveness, with predictabilities as to outcome, with possibility of defense measures to ameliorate casualties, with a role for medicine to succor the maimed and wounded, with winners and losers. But how is this relevant to an aftermath wherein blast, firestorm and radioactive fallout destroy the total social fabric. What is the meaning of victory in the wake of a holocaust? It is essential to stop perceiving nuclear bombs as weapons. They are useless in serving any legitimate national purpose. They are not weapons, but instruments of genocide."

Ur Prescription for survival – A doctor's journey to end nuclear madness av Bernard Lown.

Välkommen Josefin!

SLMK har fått en ny medarbetare. Sedan 1 sep arbetar Josefin Lind som informationsansvarig i vår förening. Josefin tar över en del av Klas Lundius arbetsuppgifter. Josefin har en högskoleutbildning i freds- och konfliktforskning, internationella relationer och projektledning. Hon har tidigare erfarenheter av NGO-arbete i Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF) och Röda Korset.

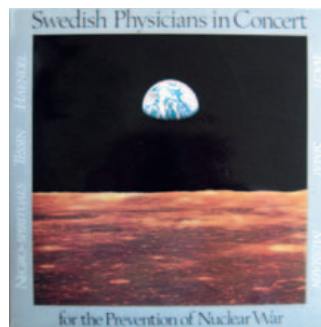
Josefin har sin arbetsplats i IKFF:s lokaler centralt i Stockholm. Vi ser fram emot att arbeta tillsammans med Josefin!

Jan Larsson

Kontaktuppgifter:

Josefin Lind
josefin.lind@slmk.org
Tel: 08 – 400 20 483
Norrullsgatan 45
113 45 Stockholm

Swedish Physicians in Concert

År 1986 hade Svenska Läkare mot Kärnvapen en konsert i Göteborgs Konserthus. En stor framgång! Och ett underbart minne för oss som var med.

Jag har ett par hundra CD från det tillfället, och ungefär 40 vinylskivor med omslaget som visar jorden sedd från månen, kanske det mest

berömda fotografiet i foto-historien. Taget med en kamera tillverkad i Göteborg... Och kanske det viktigaste, fotografiet visade den ömtåliga blå planeten på ett sätt vi aldrig upplevt förut, ovanför den sterila månytan.

Om du vill ha CD-skivan eller vinylskivan, säg till mig. Du kan betala till SLMK vad du tycker det är värt.

*Gunnar Westberg
gunnar.westberg@slmk.org*

Global Response 2010

Der er en kendt og påvist sammenhæng mellem sundhed og voldelige konflikter. The Global Burden of Disease Study støttet af World Bank og WHO estimerer, at krig vil være blandt de tyve hyppigste dødsårsager i år 2020. Der er lavet en del studier om sundhed og voldelige konflikter hver for sig og også afholdt mindre konferencer og møder om emnerne. Nogle af de vigtigste emner til debat er sundhed og årsager til voldelige konflikter, de sundhedsmæssige konsekvenser af voldelige konflikter og hvorledes de dokumenteres og den mulige rolle for sundhedspersonale før, under og efter voldelige konflikter. Dette er alle emner hvor IPPNW i tidens løb har ydet et væsentligt bidrag til såvel viden som handling.

Vi mangler dog stadig en stor international conference, der kan samle alle aktører og al viden på området, for på den måde at fremme den fremtidige indsats for en fredeligere og sundere verden. Der har hidtil kun været begrænset samarbejde mellem eksperter fra forskellige grupperinger fx mellem NGO'er, akademiske grupperinger og interesseorganisationer. Dette må der ændres på, hvis vi virkelig ønsker at forbedre den globale sundhed og skabe varige ændringer på området.

Det ønsker vi at gøre i Globale Læger

og Danske Læger mod Kernevåben (DMLK). Derfor arrangerer vi sammen med blandt andet International Medical Cooperation Committee (IMCC), Københavns Universitet og Den Danske Lægeforening konferencen "Global response 2010" i København fra 22-25 Jan, 2010. Konferencen afholdes på Københavns Universitet og sigter mod at skabe ny viden og fremadrettet handling. Formen vil være utraditionel, idet vi kun i begrænset omfang vil benytte os af foredragsholdere. Størstedelen af arbejdet kommer til at foregå interaktivt med arbejdsgrupper og udveksling af viden og ideer i et innovativt og inspirerende miljø med rum til uformel erfaringsudveksling. Alle deltagere forventes at bidrage aktivt i idéudvekslingen, med posters, præsentationer samt med input i arbejdsgrupperne. Inspirationen til debatten vil komme fra et større forberedende arbejde og fra de artikler, der bliver publicerede i temanumre i *The Lancet*, *Social Science and Medicine*, *Ugeskrift for læger og Medicine*, *Conflict and Survival* op til konferencen.

Formålet med dette er at danne os et overblik over den allerede eksisterende viden, så konferencen kan blive så innovativ som muligt og skabe nye ideer ud fra den allerede eksisterende viden på området, i stedet for blot at blive en udveksling af viden, der allerede er tilgæng-

elig. Samtidig vil såvel diverse medier som de relevante beslutningstagere blive inviteret, således at resultaterne ikke kun bliver forbeholdt en mindre gruppe eksperter, men rent faktisk udmunder i konkrete handlingsplaner.

Den vigtigste forudsætning for konferencens succes er dog aktiv deltagelse fra alle med en holdning til eller viden om emnet. Derfor inviterer vi hermed dig til at komme og deltage i konferencen og processen og være med til at sætte dit fingeraftryk på fremtidens sundhedsindsats i forhold til voldelige konflikter. Tilmelding og yderligere information på www.globalresponse2010.org.

Charlotte Sonne, cand.med
charlotte.sonne@gmail.com

*Globale læger, Øster Farimagsgade 5,
Bygning 9, 1353 København K, Danmark*

Referencer

Murray CJL, Lopez AD. Alternative projections of mortality and disability by cause 1990-2020: Global Burden of Disease Study. *Lancet* 1997;349(9064): 1498-1504

Budkavlen fortsätter genom Sverige. Den kommer till Vallentuna, Täby och Norrtälje 17/10; Sundbyberg och Solna 24/10; Danderyd och Lidingö 31/10; Stockholm Stad (Sergels torg) 6/11; Vingåker; Katrineholm och Flen 14/11; Eskilstuna och Strängnäs 21/11; Gnesta och Trosa 28/11; Nyköping och Oxelösund 5/12...

Du kan förhindra ett kärnvapenkrig!

Nu har du chansen...

...att påverka världens ledare inför FN-mötet 2010 om icke-spridningsavtalet!

Nu kräver Sveriges folk att vår regering ska arbeta fram en konkret handlingsplan inför FN-mötet 2010 om icke-spridningsavtalet!

Budkavlen

går genom Sveriges 290 kommuner. För att sprida information till allmänheten, media, riksdag och regering om möjligheten att förhindra ett kärnvapenkrig!

Grupper bildas i alla kommuner för att en lördag kl 5 i 12 hålla en manifestation:

Verkställ nedrustningen av kärnvapen

Namnlistor undertecknas.

Regeringen måste känna trycket underifrån.

En kärnvapenfri värld är möjlig!

Det beror på dig och mig!

Kan du bli eller känner du någon som kan vara kontaktperson i er kommun

Kontakta:

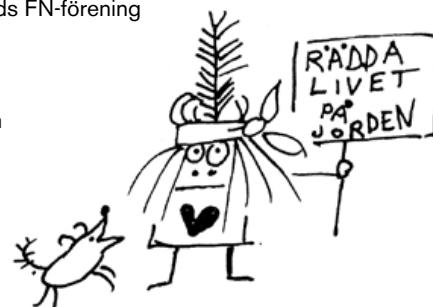
Kvinnor för fred & Norra Hälsinglands FN-förening

Inger Holmlund

Hamnvägen 32, 820 76 Jättendal

Tel: 0652 - 161 70

e-mail: holmlundinger@hotmail.com

Verktygen finns redan, men de måste också tillämpas!

Canberrareporten

Rapporten rekommenderar i sex konkreta steg hur det akuta kärnvapenhotet kan avvecklas.

Idag har världen ca 27.000 kärnvapen varav 12.000 osäkrade som kan avfyras inom två minuter.

Blixrapporten

Punkt för punkt rekommenderar Weapons of Mass Destruction Commission 2006 (WMDC) hur man kan befria världen från kärnvapen, biologiska- och kemiska vapen.

Mer info se: www.wmdcommission.org

Non Proliferation Treaty (NPT-avtalet, icke-spridningsavtalet)

13 punkter som säkrar internationell stabilitet och oförminskad säkerhet har redan undertecknats.

Mayors for peace

Borgmästare i 2 277 städer i 129 länder kräver kärnvapenfria zoner och en kärnvapenfri värld år 2020.

Mer info se: www.abolition2000europe.org

Vi kräver en kärnvapenfri värld!

Följande organisationer stödjer projektet Budkavlen

Kvinnor för fred | FN-föreningar | Läkare mot kärnvapen

Yrkesgrupper mot kärnvapen | Framtiden i Våra Händer

Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet

Svenska freds- och skiljedomsföreningen | Skrota Kärnvapen

Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen | UNIFEM

Miljöförbundet Jordens Vänner | Green Cross Sweden

Medlemmar i många folkrörelser & enskilda

*Kvinnor
för fred*

Kvinnor för fred & Norra Hälsinglands FN-förening

Inger Holmlund

Hamnvägen 32, 820 76 Jättendal

Tel: 0652 - 161 70

e-mail: holmlundinger@hotmail.com

ÅRSMÖTE

Alla medlemmar är välkomna till SLMK:s årsmöte som hålls lördagen den 23 januari 2010 kl.13.00 - 15.00 i Läkarförbundets lokaler, Villagatan 5, Stockholm. Sedvanliga årsmötesförhandlingar. Enkel förtäring.
Kontakta meit.krakau@slmk.org om du önskar mera information

Möte på Fredsmuseum i Uppsala A Nuclear Weapons Convention – an idea whose time has come! Rebecca Johnson

Tid: Måndag 9/11 18.30 · Lokal: Vasasalen, Uppsala slott, ingång via slottscaféet i Sturevalvet

Rebecca Johnson är grundare av och sedan 2004 redaktör för tidskriften Disarmament Diplomacy. Mellan 2004 och 2006 var hon främste rådgivare åt Blixkommissionen om massförstörelsevapen. Hon är ledamot i Internationella Institutet för Strategiska Studier och rådgivare åt flera forskningsinstitut, bl.a. Centre for Policy Studies i Moskva samt Oxford Research Group. Hon är en i många sammanhang anlitad skribent och föreläsare om säkerhetspolitik, nedrustning och kärnvapenspridning, säkerhet i rymden samt multilateral

diplomati. Hon disputerade vid London School om Economics och har examina även från universiteten i London och Bristol.

Kommentarer av Lars van Dassen, forskare vid *Institutionen för Freds- och konfliktforskning* i Uppsala och enhetschef vid *Säkerhetsmyndigheten*, och Jan Larsson, ordförande i *Svenska Läkare mot Kärnvapen*.

Frågor, diskussion

Föredraget är ett samarrangemang mellan Fredsmuseum, Dag Hammarskjölds Minnesfond, Institutionen för Freds- och konfliktforskning, Pax et Bellum och Svenska Läkare mot Kärnvapen i samarbete med IKFF i Uppsala, Kvinnor för fred i Uppsala, KrF i Uppsala, SFSF i Uppsala och Lärare mot kärnvapen.

Fri entré

Forskare och ingenjörer mot kärnvapen

Föreningen verkar för en kärnvapenfri värld genom att informera om kärnvapen och effekterna av kärnvapenkrig samt genom opinionsbildning. Föreningen erbjuder medlemskap till forskare och ingenjörer som vill stödja föreningens syften. Medlemskap fås genom att betala årsavgift (160 kr, resp 80 kr för studerande) till Pg 220603-5.

Ordförande

Nicholas Etherden · 031-299920
n_etherden@hotmail.com

Ledamöter

Stefan Andersson, Lund
Stefan Björnson, Nynäshamn
Bo Höörgren, Malmö
Lars Ingelstam, Stockholm

Lars Rydén, Uppsala
Neri Voghera, Stockholm
www.sweseana.org
info@sweseana.org
Box 16365
10327 Stockholm

DLMK:s bestyrelse

Formand:

Povl Revsbech
Langdalsvej 40, 8220 Brabrand
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

Bestyrelsesmedlem:

Anton Aggernæs
Godthåbsvej 22, 4. tv
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 34 35 07
E-mail: aggernaes.a@dadlnet.dk

Deputy councillor:

Jacob Obbekjær
Lundedammen 42, 2605 Brøndby
Tlf. 36 75 13 10
E-mail: obbekjar@dadlnet.dk

Deputy councillor, redaktør:

Klaus Arnung
Kæmpehøjvej 3, 2950 Vedbæk
Tlf. 45 66 11 81
E-mail: k.arnung@dadlnet.dk

Kasserer:

Niels Dahm
Hovedvej 14, Avernakø, 5600 Fåborg
Tlf. 62 61 83 61
E-mail: dahm@avernak.dk

International councillor:

Cæcilie Bock Buhmann
Refnæsgade 53, 3. tv
2200 København N
Mobil-tlf. 26 18 95 06
E-mail: cbuhmann2002@yahoo.com

DLMK:s sekretariat:

c/o Povl Revsbech
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk
Medlemskab opnås ved indbetaling af årskontingent på Giro 8 03 91 00
300 Dkr for læger og pensionister
100 Dkr for studenter
200 Dkr for støttemedlemmer
DLMKs hjemmeside: www.dlmk.dk

Valberedningens förslag till SLMK:s STYRELSE 2009 – 2010

Ordförande: **Jan Larsson**, Linnégatan 2H, 753 32 Uppsala,
tel 018-14 62 12, mobiltel 0730-722 588
e-post: jan.larsson@slmk.org

Sekreterare: **Meit Krakau**, Danarövägen 19,
182 56 Danderyd, tel 08-753 13 50,
e-post: meit.krakau@slmk.org

Vice ordf: **Martin Tondel**, Lekparksvägen 2,
582 75 Linköping, tel 013-39 64 74,
e-post: martin.tondel@slmk.org

Medlem av **Gunnar Westberg**, Solbänksgränd 9,
IPPNWs 413 19 Göteborg, tel. 031-82 86 92 (b),
styrelse. mobiltel 0762-17 30 23
Tidigare e-post: gunnar.westberg@slmk.org
Co-president

Leonore Wide, Syrenparken 23,
133 35 Saltsjöbaden, tel 08-717 65 17,
e-post: leonore.wide@slmk.org

ÖVRIGA

ORDINARIE

Hans Levander,

Vårdkasvägen 11, 756 55 Uppsala,
tel 018-32 43 47, fax 018-32 00 84,
e-post: hans.levander@slmk.org

Frida Sundberg, Norra Ågatan 5B,
416 49 Göteborg, tel 031-700 88 08,
e-post: frida.sundberg@slmk.org

Vendela Englund-Burnett,
Mimergatan 13, 654 60 Karlstad,
tel + fax 054-21 29 42,
e-post: vendela@slmk.org

Åsa Lindström,

Pedagoggränd 11 G, 3, 907 30 Umeå,
tel 090-77 60 26, mobiltel 073-663 11 40
e-post: aasalin@yahoo.se

Monika Palmgren,

Slottsvägen 6, 169 69 Solna,
tel 0709-22 85 51,
e-post: monika.palmgren@slmk.org

Johannes Norberg,

Fysikgränd 33:310, 907 31 Umeå,
tel 090-19 20 33, mobiltel 070-275 42 22,
e-post: johannes.norberg@slmk.org

Andreas Tolf (studentrepresentant),

Pedagoggränd 3 F, 90730 Umeå,
tel 070 - 636 3834
e-post: andreas.tolf@slmk.org

SUPPLEANTER

Gösta Alfvén,

Svartensgatan 20, 116 20 Stockholm,
tel 08-643 47 02 + fax efter telefonanmälan
e-post: gosta.alfven@slmk.org

Martina Grosch,

Erikstorpsgränd 6, 4 v, 217 54 Malmö
mobiltel 0762-48 28 46,
e-post: martina.grosch@slmk.org

Bengt Lindell (IT-ansvarig),

Bättre Tidens Gränd 18, 393 59 Kalmar,
tel + fax 0480-201 84,
mobiltel 070-647 23 47
e-post: bengt.lindell@slmk.org

Anneli Schmauch,

Språkgränd 1, 907 33 Umeå,
tel 090-19 91 48, fax 090-785 17 17 (a),
e-post: anneli.schmauch@slmk.org

Christina Vigre Lundius,

Håkantorpsmölla,
284 91 Perstorp, tel 0435-347 31,
e-post: christina.vigre.lundius@slmk.org

Nelli Jonasson-Filippova,

Madlyckevägen 24,
542 32 Mariestad, tel 0501-474 62,
e-post: nelli@slmk.org

Erland Richardson,

Ploggatan 14, 116 34 Stockholm,
tel 070-218 76 07
e-post: erland.richardson@gmail.com

John Henriksson,

Järnvägsgatan 17, 82443 Hudiksvall
tel 0650 - 31195
e-post: john.henriksson@slmk.org

Thomas Silfverberg,

Sjukhusbacken 24, 118 61 Stockholm,
tel 073-581 71 34, e-post: thomas.
silfverberg@slmk.org

Wenjing Tao

Polkastigen 7 15270 Södertälje
E-post: wenjing.tao@slmk.org
Mobiltel: 073-7641952

Johannes Eldblom

Dr Saléns gata 19 41322 Göteborg
031-41 40 35 · 073-42 33 100
johannes@eldblom.dk

Studentsuppleant: ännu inget förslag

REVISION

Auktoriserad revisor

Jan Anders Nilsson,

Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Box 1215, 251 12 Helsingborg,
tel 042-37 72 00,
e-post: jan-anders.nilsson@se.pwc.com

Auktoriserad revisor, suppleant

Jonas Grahn,

Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Torsgatan 21, 113 97 Stockholm,
tel 08-555 330 00,
e-post: jonas.grahn@se.pwc.com

Föreningsrevisor

Marianne Grapengiesser,

Amerikagatan 4, 414 63 Göteborg,
tel 031-14 66 62, landet 0499-222 95
e-post: marianne.grapengiesser@comhem.se

Föreningsrevisor, suppleant

Kristina Olofsson,

Varvsgatan 3b, 824 50 Hudiksvall,
tel 0650-102 56,
e-post: kristina.olofsson@slmk.org

KASSÖR OCH KANSLICHEF:

Klas Lundius,

Håkantorpsmölla, 284 91 Perstorp,
tel 0435-351 58, mobiltel 070-520 83 58
e-post: klas.lundius@slmk.org

Valberedningen har utgjorts av:

Karin Stenstedt (sammankallande),

Alviksvägen 17, 167 53 Bromma, tel 08-25 56 38,
e-post: karin.stenstedt@slmk.org

Carin Odhner,

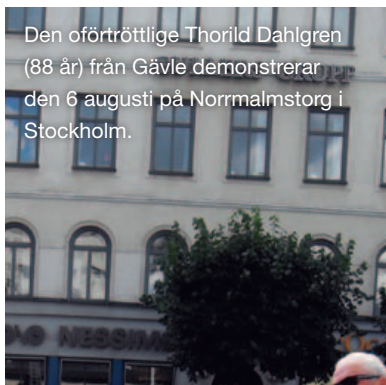
Sturevägen 30, 182 74 Stocksund, tel, 08-755 50 29, e-post: carin.odhner@telia.com

Karin Svensson (studentrepresentant),

Mariehemsvägen 17 B, 906 53 Umeå, mobiltel 0735-80 75 40,
e-post: iku_karin@yahoo.se

Avsändare:
SLMK, c/o Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 PERSTORP
Sweden

**Begränsad
eftersändning**
Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

Den oförtröttlige Thorild Dahlgren (88 år) från Gävle demonstrerar den 6 augusti på Norrmalmstorg i Stockholm.

Hiroshimadagen 2009
Atombombens offer i Hiroshima och Nagasaki 1945 hedrades vid ceremonier i många städer i Sverige och världen. Läs reportage från Stockholm, Göteborg och Hiroshima på sid 14-16.

Foto: Meit Krakau

Vera Starfelt från Svenska Freds- och skiljedomsföreningen sätter ner lyktor i Fyrisån

Foto: Karin Trolin

I Hiroshima köade folk för att få be och för att lämna blommor vid kenotafen, som innehåller namnet på Hiroshimas alla atombombsoffer. På minnesmärket står ingraverat *Vila i frid, ty misstaget skall ej upprepas.*

Foto: Wenjing Tao

Hiroshimadagen i Uppsala: fredslyktorna seglar iväg på Fyrisån

Foto: Karin Trolin

